

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของครูที่มีต่อการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในด้านการปฏิบัติตามระเบียบการวัดและประเมินผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดและตัดสินผลการเรียน และเพื่อสำรวจความต้องการการช่วยเหลือของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ส่งไปยังครูสังคมศึกษาที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในเขตการศึกษา ๒ จำนวน ๘๐ แห่งซึ่งเป็นตัวอย่างไม่การวิจัย แบบสอบถามได้รั้คืนร้อยละ ๘๘.๗๕ จากจำนวน ๒๔๐ ฉบับ

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และหาค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความถี่เห็นของครูสังคมศึกษาที่มีต่อปัญหาในการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล การสร้างข้อสอบ วิธีดำเนินการวัดและตัดสินผลการเรียน, ความต้องการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของครูสังคมศึกษา และรวบรวมรายชื่อเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

สรุปผลการวิจัย

๑. สถานภาพทั่วไปของครูสังคัมศึกษา

ครูสังคัมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี มีประสบการณ์การสอน ๑ - ๕ ปี มีวุฒิปริญญาตรี เคยเรียนการวัดและประเมินผลแต่ไม่เคยได้รับการอบรม ครูสังคัมศึกษาเคยทำตารางวิเคราะห์หลักสูตร เป็นบางบทเรียน รองลงมาไม่ได้จัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรวิชาสังคัมศึกษา ทำเนิการสอบแต่ละครั้งโดยสร้างข้อสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม รองลงมาทำตามโครงการหรือแผนการที่กำหนดไว้ ครูสังคัมศึกษาส่วนมากไม่ได้จัดทำการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อจัดทำคลังข้อสอบ รองลงมาทำเป็นบางครั้ง

๒. ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล

ครูสังคัมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลางได้แก่ พัฒนาการด้านเจตคติ จริยธรรมและบุคลิกภาพอื่น ๆ ปัญหาในการสอนซ่อมเสริม ปัญหาในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ปัญหาในการประเมินผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การประเมินผลก่อนเรียน วิธีการทำงาน ปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนวิชาเลือกในกรณีที่นักเรียนสอบแก้ตัวแล้วไม่ผ่าน ปัญหาเกี่ยวกับการสอบแก้ตัวของนักเรียนภายในสัปดาห์ที่สองของภาคเรียนถัดไป และปัญหาในการประเมินผลระหว่างภาคเรียนดำเนินงานที่มอบหมายให้ทำ ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

๓. ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบ

ครูสังคัมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ การสร้างข้อสอบที่วัดความสามารถด้านการสังเคราะห์ ส่วนที่เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติปานกลางได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับคู่มือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการสร้างข้อสอบ การประเมินค่า ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ปัญหาเกี่ยวกับเวลาในการสร้างข้อสอบ ปัญหาในการเลือกใช้ถ้อยคำในแบบทดสอบให้รัดกุมชัดเจน ปัญหาในการเลือกใช้ชนิดของข้อสอบให้เหมาะสมกับเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดการนำไปใช้ พัฒนาการด้านเจตคติ จริยธรรม บุคลิกภาพอื่น ๆ

ข้อสอบแบบเรียงความ ปัญหาในการสร้างตัวลงในข้อสอบแบบปรนัย ปัญหาในการสร้างข้อสอบที่วัดพฤติกรรมขั้นสูงกว่าความรู้ความจำ ปัญหาในการออกข้อสอบให้ครอบคลุมหลักสูตร ปัญหาในการสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชา ความตั้งใจและความสนใจในการเรียน และปัญหาเรื่องข้อสอบส่วนมากวัดความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

๔. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวัดผล

ครูสังคมนศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลางได้แก่ ปัญหาในเรื่อง ภูมิ่อ และ อุปกรณ์ในการวิเคราะห์ข้อสอบ การจัดนิทรรศการ เวลาในการวิเคราะห์ข้อสอบ ความช่วยเหลือจากครูร่วมงานในการวิเคราะห์ข้อสอบ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อสอบ ความเข้าใจในวิธีการปรับปรุงข้อสอบที่วิเคราะห์แล้ว การค้นคว้าเขียนรายงาน ปัญหาในเรื่องความพร้อมของนักเรียนในการเตรียมตัวสอบ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น ปัญหาเกี่ยวกับความไม่ตั้งใจทำข้อสอบของนักเรียน ปัญหาในการนัดหมายนักเรียนมาสอบซ่อม ปัญหาในการสอบเพื่อวัดความรู้เดิมของนักเรียนและปัญหาในการสอบซ่อมของนักเรียนหลาย ๆ ครั้งในการสอบระหว่างภาคเรียน ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

๕. ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียน

ครูสังคมนศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลางได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับ ภูมิ่อ และอุปกรณ์ในการตัดสินผล ส่วนเรื่องอื่น ๆ เห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย

๖. ความต้องการ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของครูสังคมนศึกษา

สิ่งที่ครูสังคมนศึกษาต้องการมากที่สุดได้แก่ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดภูมิ่ออุปกรณ์งานการวัดและประเมินผลให้แก่ครูสังคมนศึกษาอย่างทั่วถึง ส่วนความต้องการอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

๗. ข้อเสนอแนะต่อการวัดและประเมินผลการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ครูสังคมศึกษาให้ความเห็นว่าครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาคควรกระทำในด้านต่อไปนี้ คือควรได้รับการอบรมในเรื่องการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรใหม่ ควรเข้าร่วมการประชุมอบรม สัมมนาทางวิชาการ ควรประเมินผลการสอนของตน ปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลอยู่เสมอ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ใช้วิธีการวัดหลาย ๆ วิธี เพื่อให้ครอบคลุมพฤติกรรมและเนื้อหาวิชามากที่สุด ศึกษาหาความรู้ด้านกาการวัดและประเมินผลเพิ่มเติม ประชุมปรึกษาหารือในเรื่องการวัดผล เพื่อให้เกิดความยุติธรรม และดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ร่วมมือกันวิเคราะห์ข้อสอบ จัดสร้างข้อสอบมาตรฐานเพื่อจัดทำคลังข้อสอบ ชี้แจงให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องการวัดและประเมินผล ควรวัดผลอย่างต่อเนื่อง และควรได้วัดผลเอง และยังเสนอแนะว่าควรปรับปรุงวิธีการสอบซ่อม ควรแจกเอกสารการวัดผลและจัดให้มีเจ้าหน้าที่วัดผลของโรงเรียนโดยเฉพาะ

การอภิปรายผลการวิจัย

๑. สถานภาพทั่วไปของครูสังคมศึกษา

ส่วนมากครูสังคมศึกษามีอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี ใ้รับวุฒิปริญญาตรีถึง ร้อยละ ๕๖.๘๑ เคยเรียนการวัดและประเมินผลจากสถาบันการศึกษาแต่ไม่เคยได้รับการอบรมถึงร้อยละ ๕๒.๕๘ รองลงมาร้อยละ ๒๑.๑๓ เคยเรียนการวัดและประเมินผลจากสถาบันการศึกษาและได้รับการอบรมด้วย จึงน่าที่จะทำการวัดและประเมินผลให้มีคุณภาพดีถึงแม้ว่าครูร้อยละ ๗๒.๓๐ จะมีประสบการณ์การสอนเพียง ๑ - ๕ ปีก็ตาม ในด้านการจัดเตรียมการด้านกาการวัดและประเมินผลนั้น ครูสังคมศึกษาส่วนมากเคยทำตารางวิเคราะห์เป็นบางบทเรียน รองลงมาไม่ได้จัดทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรวิชาสังคมศึกษาเลย ซึ่งในทางที่ถูกต้องนั้นครูควรทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรทุกบทเรียน เพราะว่าตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะช่วยในการวางแผนการเรียนการสอนและการสอบ ช่วยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาวิชาและพฤติกรรมกาการเรียนรูตามที่ต้องการ และจะเป็นเกณฑ์ในการประเมินความ

ตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นด้วย* ในค่านการสอบ ส่วนมากคำเนิการสอบแต่ละครั้งโดยสร้างข้อสอบตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักวิชาเป็นอย่างยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมจะช่วยครูในการเตรียมแผนการสอน ช่วยแนะวิธีในการเรียนแก่นักเรียน และใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน^๒ จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมมีบทบาทและมีความสำคัญยิ่งในการให้การศึกษา ในค่านการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อจัดทำคลังข้อสอบนั้น ครูร้อยละ ๕๕.๕๕ ไม่ได้จัดทำการวิเคราะห์ข้อสอบเลย ซึ่งในทางที่ถูกต้องแล้วควรมีการวิเคราะห์ข้อสอบหลังการสอบทุกครั้ง เพราะการวิเคราะห์ข้อสอบนั้นจะเป็นการพิจารณาว่าข้อสอบที่ใช้เหมาะสมเพียงใด และยังช่วยในการปรับปรุงข้อสอบตลอดจนให้ครูมีทักษะในการสร้างข้อสอบที่ดีขึ้น^๓

๒. ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการวัดและประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่าครูสังคมนตรีศึกษาไม่มีปัญหาในการวัด และประเมินผลระดับมากที่สุด แต่มีปัญหในระดับมาก และปานกลาง จึงทำให้เห็นว่าครูสังคมนตรีศึกษาที่มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขอยู่ในระดับมาก และปานกลางเท่านั้น สิ่งที่ครูสังคมนตรีศึกษาเห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติปานกลางได้แก่ ปัญหาในการประเมินผลระหว่างภาคเรียนค่านพัฒนาการทางเจตคติ จริยธรรม และบุคลิกภาพอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะครูขาดความเข้าใจในวิธีการใช้เครื่องมือที่จะใช้วัดพัฒนาการเหล่านี้ การสอนซ่อมเสริมก็เป็นปัญหาในการปฏิบัติปานกลางเช่นกัน อาจเนื่องมาจากเนื้อหาวิชามากเกินไปดังข้อเสนอแนะที่ได้จากแบบสอบถามตอนปลายเปิด และตรงกับงานวิจัยของ วิรากร ผดุงชีวิต ที่พบว่าเนื้อหาวิชาสังคมนตรีศึกษามากเกินไปจึงไม่มีเวลาในการจัด

* ยาวดี ราชชัยกุล, "หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา," วารสารครูศาสตร์ ๕ (กันยายน - ตุลาคม ๒๕๒๑): ๒๒ - ๒๓.

^๒ อนันต์ ศรีโสภะ, การวัดและประเมินผลการศึกษา, หน้า ๘.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๘.

กิจกรรมประกอบการ เรียนการสอน^๑ และยังมีปัญหาอีกบางประการที่ครูสังคัมศึกษาเห็นว่า มีปัญหาในการปฏิบัติปานกลางได้แก่ การประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินผลตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การประเมินผลก่อนเรียน การเปลี่ยนวิชาเลือก ในกรณีที่นักเรียนสอบแก้ตัวแล้วไม่ผ่าน การสอบแก้ตัวของนักเรียนภายในสัปดาห์ที่สองของ ภาคเรียนถัดไป นอกจากนี้ครูยังประสบปัญหาในการประเมินผลระหว่างภาคเรียนค่านงานที่ มอบหมายให้ทำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ เรื่องธรรม ที่พบว่าอาจารย์ ประสบปัญหานักศึกษาขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย^๒

๓. ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบ

ครูสังคัมศึกษาเห็นว่าสิ่งที่มีปัญหาในการปฏิบัติมากได้แก่ การสร้างข้อสอบ ที่วัดก้านการสังเคราะห์ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะการสังเคราะห์เป็นการวัดผลและประเมินผล ขั้นสูงที่ยากต่อการเข้าใจ และปัญหาในการปฏิบัติปานกลางได้แก่ การขาดคู่มือ และอุปกรณ์ ต่าง ๆ ในการสร้างข้อสอบ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ปาริชาติ วรณประภา ที่พบว่า การ วัดผลวิชาภูมิศาสตร์ มีปัญหา เพราะขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ^๓

^๑ วิรากร ผดุงชีวิต, "ปัญหาการเรียนและการสอนสังคัมศึกษาในโรงเรียน ผู้ใหญ่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๑๐๒.

^๒ ทศนีย์ เรื่องธรรม, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนวิชาสังคัมศึกษา ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๒๕.

^๓ ปาริชาติ วรณประภา, "ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิตวิทยา แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗), หน้า ๘๘.

ครูสังคมศึกษายังมีปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในการสร้างการวางวิเคราะห์หลักสูตร ปัญหาในการเลือกใช้ชนิดของข้อสอบให้เหมาะสมกับเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนีย์ เรื่องธรรม ที่พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีปัญหาในการเลือกใช้ข้อสอบให้ตรงตามความต้องการ^๑ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการสร้างตัวลงในข้อสอบแบบปรนัย ไม่สามารถออกข้อสอบให้ครอบคลุมหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ปัญหาเกี่ยวกับข้อสอบส่วนมากวัดความรู้ความจำเพียงอย่างเดียว และปัญหาในการเลือกใช้ถ้อยคำในแบบทดสอบให้รัดกุมชัดเจนซึ่งตรงกับงานวิจัยของ อารยา เกษมณี ที่พบว่าการสร้างข้อสอบที่มีคุณภาพคือนั้นเป็นปัญหามาก^๒ แสดงให้เห็นว่าแม้ครูส่วนใหญ่จะได้เคยศึกษาด้านการวัดผลในสถาบันการศึกษาแต่พื้นความรู้ยังไม่ดีพอ และจากงานวิจัยของกอร์ดอน สกอต แบคคัส (Gordon Scott Bachus) พบว่าครูสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมในรัฐอาร์คันซอส ไม่ได้รับการเตรียมตัวทางด้านวิชาการในระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเพียงพอ^๓ แต่ครูส่วนมากก็เห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผลทั้งจะเห็นได้จากความต้องการที่เสนอให้สถาบันการศึกษาเน้นความรู้ด้านการวัดและประเมินผลแก่ผู้ที่จะเป็นครูให้มากขึ้น ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบที่วัดพฤติกรรมขั้นสูงกว่าความรู้ความจำสร้างยากสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา เกษมณี ที่พบว่าข้อสอบวัดความคิดและเหตุผล ข้อสอบวัดการประเมินค่าและการนำไปใช้เป็นปัญหา^๔ ส่วน

^๑ทศนีย์ เรื่องธรรม, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาสังคมศึกษาของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ," หน้า ๖๗.

^๒อารยา เกษมณี, "ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย;" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๗๖.

^๓Gordon Scott Bachus, "An Analysis of the Academic Preparation, Teaching Assignments, and Professionalism of Selected Social Studies Teachers in Secondary Schools of Arkansas," Dissertation Abstracts International, Vol.33, No.5 (November, 1972), p.2096.

^๔อารยา เกษมณี, "ปัญหาการสอนศีลธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย," หน้า ๗๑.

การสร้างข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยปนกันพบว่ามีปัญหาในการปฏิบัติน้อย จึงน่าจะมีการใช้ข้อสอบ
 นี้อย่างกว้างขวางซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารณ์ ดุจดชีวิต ที่พบว่า วิธีการวัดผลที่ครูใช้
 มากที่สุดคือ ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยรวมกัน* และถึงแม้ว่าการสร้างคั่วลงในข้อสอบแบบ
 ปรนัยจะเป็นปัญหาในการปฏิบัติปานกลาง แต่ครูสังคมศึกษาก็ยังเห็นว่าข้อสอบแบบปรนัยมีปัญหา
 ในการปฏิบัติน้อยทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูได้ใช้ข้อสอบแบบนี้อยู่เสมอจึงอาจคิดว่าสร้างไม่ยากนัก
 แต่โดยหลักการแล้วข้อสอบประเภทนี้สร้างได้ยากผู้สร้างต้องมีทักษะ แต่จะสามารถตรวจได้ง่าย
 รวดเร็ว และมีความเที่ยงตรง มีความแม่นยำสูง วิเคราะห์ทางสถิติได้ง่ายซึ่งทำให้นำไป
 ปรับปรุงแก้ไขได้สะดวก^๒ ในคานาคำถามที่ใช้เพื่อวัดความรู้ความจำ ครูสังคมศึกษาเห็นว่า
 มีปัญหาในการปฏิบัติน้อยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรนัลด์ เจมส์ โรเจอร์ (Ronald
 James Roger) ที่พบว่าคำถามส่วนใหญ่ส่งเสริมความรู้และสติปัญญาในระดับต่ำ^๓

๔. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวัดผล

ปัญหาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวัดผลด้านการวิเคราะห์ข้อสอบนั้นพบว่าครูสังคม
 ศึกษาร้อยละ ๕๔.๕๔ ไม่ได้จัดทำกรวิเคราะห์ข้อสอบเลย ทั้งนี้เนื่องจากขาดคู่มือและอุปกรณ์
 ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ไม่มีเวลาในการวิเคราะห์ข้อสอบ ขาดความช่วยเหลือจากผู้ร่วมงาน
 ในการวิเคราะห์ข้อสอบ ไม่เข้าใจวิธีการวิเคราะห์ข้อสอบและไม่เข้าใจวิธีการปรับปรุงข้อสอบ
 ที่วิเคราะห์แล้ว ซึ่งในทางที่ถูกต้องนั้น การวิเคราะห์ผลการทดสอบเป็นการพิจารณาถึงระดับ

*วิจารณ์ ดุจดชีวิต, "ปัญหาการเรียนและการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่;"
 หน้า ๑๐๘.

^๒สุภาพ วากเขียน และอรพินธ์ โภชนกา, การประเมินผลการเรียนการสอน,
 หน้า ๘๕.

^๓Ronald James Roger. "An Analysis of Instructional
 Questions in Social Studies Textbooks Prepared for Use in
 Grade Four, Five, and Six." Dissertation Abstracts Interna-
tional. Vol.31, No.4 (October 1973): 1776 A.

ความยากง่ายของข้อสอบที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ทดสอบและเป็นการพิจารณาถึงอำนาจในการจำแนกเด็กเก่ง และไม่เก่งออกเป็น ส่วน ๆ ตามต้องการและผลการวิเคราะห์จะทำให้ทราบว่าข้อสอบที่ ๆ นั้น มีวิธีการสร้างอย่างไร มีข้อดีและข้อเสียอย่างไรอันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การสร้างข้อสอบมาตรฐานซึ่งจะเป็นประโยชน์ในโอกาสต่อไป” ส่วนปัญหาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวัดผลด้านการประเมินผลขณะสอนที่มีปัญหาปานกลางได้แก่ การจัดนิทรรศการ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การค้นคว้าเขียนรายงาน โดยเฉพาะการเขียนรายงานนี้นับเป็นงานชั้นสูง เพราะฉะนั้นนักเรียนจะต้องค้นคว้ารวบรวม และใช้ความสามารถขั้นสูงเพื่อเรียบเรียงเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกันจึงเป็นการวัดผลที่วิธีหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ครูทราบเจตคติของนักเรียนจากงานที่ทำด้วย วิธีการประเมินผลขณะสอนที่มีปัญหาในการปฏิบัติน้อยได้แก่ การทดสอบย่อย ๆ เป็นระยะ ๆ ทำแบบฝึกหัดในชั่วโมงและทำเป็นการบ้าน การสังเกตและการตอบคำถามปากเปล่าซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยาเห็นพ้องต้องกันว่า ความสำเร็จในหน้าที่การงานมิใช่ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาการที่ได้รับเท่านั้น แต่จะขึ้นอยู่กับตัวประกอบอื่น ๆ เช่น พัฒนาการและความเจริญต่อเนื่องกันของระบบพฤติกรรมทุก ๆ ด้าน ดังนั้นจึงต้องมีการวัดพฤติกรรมทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กันและใช้การวัดผลหลาย ๆ วิธีใช้เครื่องมือวัดผลหลาย ๆ ชนิด วัดสอบซ้ำหลาย ๆ ครั้ง^๒ ตามหลักการวัดผลที่ดีเพื่อให้ครอบคลุมพฤติกรรมของผู้เรียนทุก ๆ ด้าน^๓ จึงสมควรที่ครูจะได้นำวิธีวัดผลแบบต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ครูสังเกตเห็นว่า เป็นปัญหาในการปฏิบัติปานกลางได้แก่ ความพร้อมของนักเรียนในการเตรียมตัวสอบ ความไม่ตั้งใจทำข้อสอบ การนัดหมายนักเรียนมาสอบซ่อมและปัญหาในการสอบซ่อมของนักเรียนหลาย ๆ ครั้ง

สุภาพ วาดเขียน และอรพินธ์ โภชนาคา, การประเมินผลการเรียนการสอน,
หน้า ๒๓.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

ชุมพร บงกิตติกุล และ ประคอง วรรณสุต, "การวัดและประเมินผล
การศึกษา," การสอนและการวัดผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิชาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔), หน้า ๓๓.

ในการสอบระหว่างภาคเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะระเบียบการวัดและประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนซ่อมได้หลาย ๆ ครั้ง ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบ อันเป็นการเพิ่มภาระแก่ครูผู้สอนเป็นอย่างมาก

๕. ปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียน

ครูสังคมศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดคู่มือ และอุปกรณ์ในการตัดสินผล จะเห็นว่าตำราคำนวณการวัดและประเมินผลยังไม่เป็นที่แพร่หลาย มีผู้เขียนไว้น้อย จึงยังไม่พอเพียงกับความต้องการ ส่วนคำนวณการวัดก็เช่นกัน จึงทำให้ครูสังคมศึกษาประสบปัญหาในการตัดสินผลการเรียน ส่วนปัญหาอื่น ๆ เช่นปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียนโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานเป็นหลัก (อิงเกณฑ์) ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องการตัดเกรดและปัญหาเกี่ยวกับการรวมคะแนนระหว่างภาค เข้ากับคะแนนปลายภาค พบว่ามีปัญหาในการปฏิบัติ น้อย ทั้งนี้เพราะครูได้ใช้วิธีการรวมคะแนนระหว่างภาค เข้ากับคะแนนปลายภาคอยู่เสมอ แม้ในวิธีการประเมินผลตามหลักสูตร เดิมครูก็ใช้วิธีการเหล่านี้อยู่เสมอ ปัญหาจึงน้อย ส่วนวิธีการตัดสินผลการเรียนโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานเป็นหลัก (อิงเกณฑ์) ตามระเบียบการประเมินผล พุทธศักราช ๒๕๒๑ และความเข้าใจในเรื่องการตัดเกรดเป็นปัญหาน้อยก็เพราะครูส่วนมากตัดเกรดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แน่นอน ไม่ค่อยได้พิจารณาสิ่งอื่น ๆ จึงมีปัญหาน้อยด้วย

๖. ความต้องการและข้อเสนอแนะ

สิ่งที่ครูสังคมศึกษาต้องการมากที่สุด คือต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดคู่มือ อุปกรณ์การวัดผลและประเมินผลแจกครูสังคมศึกษาอย่างทั่วถึง ส่วนความต้องการอื่น ๆ อยู่ในระดับมากได้แก่ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดอบรม จัดทำคลังข้อสอบและข้อสอบมาตรฐานวิชาสังคมศึกษา ให้ผู้บริหารโรงเรียนสนใจให้กำลังใจ และจัดหาเอกสารคำนวณการวัดและประเมินผล จัดอบรม ประมุขิเทศนักเรียน กวักชันการทำงานของทีมวิทยากรของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และติดตามความก้าวหน้าของการวัดผลอยู่เสมอ

ให้สถาบันอุดมศึกษาเน้นการ สอนวิชาวัดผลให้มากขึ้น และให้ศึกษานิเทศก์ออกนิเทศ เรื่อง การวัดและประเมินผล

สำหรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครูสังคมนาแสดงให้เห็นว่าครูสังคมนาเข้าใจถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผลที่มีอยู่ และมีข้อที่นำสังเกตเป็นอย่างยิ่ง คือ ครูสังคมนาได้ตระหนักและเห็นความจำเป็นว่าระเบียบที่เกี่ยวกับการ สอบซ่อม โดยเฉพาะวิชาสังคมนาซึ่งเป็นวิชาบังคับควรจะได้มีการแก้ไขเพราะจากระเบียบการวัด และประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ นี้ นักเรียนส่วนมาก ไม่เห็นความสำคัญของการสอบ เพราะเมื่อสอบคณนักเรียนสามารถที่จะสอบซ่อมได้หลาย ครั้ง จากเกณฑ์การตัดสินว่าจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นได้ระบุไว้ดังนี้ "นักเรียนต้อง เรียนตามโครงสร้างของหลักสูตร ต้องได้หน่วยการเรียนทั้งหมดของวิชาภาษาไทยบังคับ และสังคมนาบังคับ แต่อย่างไรก็ตามถ้าคณวิชาบังคับควรพยายามให้สอบแก้ตัวและเรียนซ้ำวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ให้ได้" * จากข้อเสนอแนะที่ควรมีการปรับปรุงวิธีการสอบซ่อม แสดงว่าครูสังคมนาต้องการให้การวัด และประเมินผลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อจะทำการ เรียนการสอนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสังคมนา

๑. ครูสังคมนาควรศึกษาระเบียบการวัด และประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ให้เข้าใจอย่างชัดเจนเพื่อให้เป็นหลักในการวัดและ

* กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑, หน้า ๑๑.

ประเมินผลการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

๒. ครูผู้คุมที่ศึกษาคควรให้ความรู้ในการวัดและประเมินผลแก่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผลการเรียน โดยเฉพาะควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจว่าการวัดและประเมินผลนั้นทำเพื่อประโยชน์แก่ตัว นักเรียนเอง

๓. ครูผู้คุมที่ศึกษาคควรปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เช่น มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อดูความเหมาะสมของข้อสอบที่ได้สร้างและนำไปใช้ ตลอดจน ไขวิธีการหลาย ๆ วิธี เพื่อจะทำให้การวัดผลครอบคลุมพฤติกรรมและเนื้อหาตามที่ต้องการ มากขึ้น

๔. ครูผู้คุมที่ศึกษาคควรประชุมและปรึกษาร่วมกันในสายวิชาในเรื่องของการสอน การวัดประเมินผล การจัดทำโครงการสอน และกำหนดระยะเวลาในการสอบ จัดทำตาราง วิเคราะห์หลักสูตร สร้างข้อสอบ รวมทั้งเกณฑ์ค่านิยมคุณลักษณะและพัฒนาการต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้การวัดและประเมินผลดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องและยุติธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

๑. ผู้บริหารโรงเรียนควรรีให้ความสนใจ ให้กำลังใจและให้การสนับสนุน จัดหา วัสดุ อุปกรณ์การวัดและประเมินผลแจกครูอย่างทั่วถึง รวมถึงบริการด้านสื่อการสอนให้ แก่ครู เพื่อให้การวัดผลและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

๒. ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลวิชาสังคมศึกษาอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง จัดวิทยากรมาบรรยายให้ครูฟัง จัดสัมมนา เชิงปฏิบัติการวัดผลในวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้ครูสามารถวัดและประเมินผลอย่างถูกต้อง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีแก่นักเรียน

๓. ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมพิเศษนักเรียนเมื่อเริ่มภาคเรียนของปีการศึกษา แต่ละครั้ง เพื่อให้ นักเรียนทราบระเบียบการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้อง หรือจัดทำคู่มือ การวัดและประเมินผลแจกนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานคานการวัดและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๑. หน่วยวัดผลของโรงเรียนควรให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ความช่วยเหลือ คานการวัดและประเมินผลแก่ครูผู้สอน เช่น จัดทำตัวอย่างข้อสอบวิชาสังคมศึกษา การตั้ง จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและการวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นต้น
๒. หน่วยวัดผลของโรงเรียนควรเป็นหน่วยกลางนำความรู้ใหม่ ๆ คานการ วัดและประเมินผลมายังครูผู้สอน เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจเทคนิคการวัดผลใหม่ ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
๓. กระทรวงศึกษาธิการและเขตการศึกษาต่าง ๆ ควรจัดทำคู่มือ อุปกรณ์ การวัดและประเมินผลแจกแก่ครูตามโรงเรียนต่าง ๆ และจัดอบรม สัมมนา ให้ความรู้ คานการวัดและประเมินผลแก่ครูอย่างทั่วถึง
๔. กระทรวงศึกษาธิการและเขตการศึกษาต่าง ๆ ควรจัดส่งบุคลากรคานการ วัดและประเมินผลออกนิเทศเรื่อง การวัดและประเมินผลวิชาสังคมศึกษาตามโรงเรียน ต่าง ๆ
๕. กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดทำข้อสอบมาตรฐานวิชาสังคมศึกษาเพื่อทดสอบ ความรู้ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ และให้นักเรียนทุกคนผ่านข้อสอบมาตรฐานชั้นสุดท้าย อีกครั้ง เพื่อวัดว่านักเรียนมีความรู้เพียงพอที่จะจบไปหรือไม่เป็นการรักษามาตรฐานการ ศึกษา เพราะจากการที่ระเบียบการวัดและประเมินผลการศึกษาของหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑. เปิดโอกาสให้นักเรียนสอบซ่อมได้โดยไม่จำกัดจำนวนครั้ง ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบ เพราะรู้ว่าเมื่อสอบตกก็ต้องได้สอบซ่อม และจะสอบอยู่อย่างนั้นจนกว่าจะไ้ จึงอาจทำให้ครูผู้สอนเมื่อหน้าที่จะทำการสอนซ่อมเสริม และสอบซ่อมก็ไ้ ซึ่งจะมีผลทำให้ครูให้คะแนนอย่างเสียไม่ได้ ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาที่ กระทรวงศึกษาธิการก็ควรให้ข้อสอบมาตรฐานเพื่อตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่นักเรียน จะจบมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ม.๓) ถ้านักเรียนไม่ผ่านก็ให้ดูว่าไม่ผ่านตรงไหน แล้วครูก็ทำการ สอนซ่อมเสริมเฉพาะจุดที่ไม่ผ่าน ซึ่งวิธีการนี้จะแก้ปัญหาการให้คะแนนอย่างเสียไม่ได้ ของครูผู้สอน และทำให้การศึกษามีมาตรฐานดีขึ้น

๖. กระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดทำข้อสอบวัดความถนัดของนักเรียน เพื่อ
 แยกเด็กออกไปสู่สาขาวิชาต่าง ๆ ตามความถนัดและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
 อย่างแท้จริง เพราะในสภาพที่เป็นอยู่จริงนักเรียนเมื่อเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑
 (ม.๑) จะต้องเลือกสายวิชาทันที ซึ่งมีโอกาสน้อยมากที่นักเรียนจะเลือกได้ถูกต้องเหมาะ
 กับตัวนักเรียนจริง ๆ เพราะนักเรียนยังเป็นเด็กเกินไปอาจไม่ทราบถึงความถนัดและ
 ความสามารถที่แท้จริงของตนก็ได้ นอกจากนี้เด็กยังไม่เคยทดลองเรียนสาขาวิชาซึ่งมาก่อน
 ย่อมไม่ทราบถึงความสามารถของตนว่าถนัดกันใด จึงมักประสบปัญหาว่าเมื่อเรียนไป
 ระยะเวลาหนึ่ง เด็กจะพบว่าเขาไม่ถนัดในสาขาวิชาที่เลือก กระทรวงศึกษาธิการจึงควรใช้
 ข้อสอบวัดความถนัดที่มีมาตรฐานจริง ๆ มาพิจารณาประกอบเพื่อแยกแยะเด็กเข้าสู่สาขา
 วิชาต่าง ๆ เมื่อสอบจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และใช้ข้อสอบแนววัดความถนัดควบคู่ไปกับ
 แนววัดความสนใจของนักเรียน และความต้องการของผู้ปกครอง อันจะทำให้ให้นักเรียน
 ได้เรียนในสาขาวิชาที่ตัวเองถนัดและมีความสามารถจริง ๆ เป็นไปตามความสนใจและ
 เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองอันจะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

๗. กระทรวงศึกษาธิการควรออกระเบียบว่าด้วยการสอบซ่อมเพิ่มเติมว่า
 ถ้านักเรียนคนใดสอบไม่ผ่านรายวิชาบังคับของหมวดสังคมศึกษาคงให้แก้ไขในเทอม
 ถัดไปทันที โดยอาจเปิดห้องพิเศษสอนนอกเวลาเฉพาะผู้สอบไม่ผ่าน วิชาครูสอนพิเศษ
 ให้เงินเป็นรายได้พิเศษแก่ครูผู้สอน โดยเก็บเงินจากผู้เรียนบางส่วน ซึ่งถ้ากระทรวง
 ศึกษาธิการออกระเบียบดังกล่าวได้จริง ย่อมจะทำให้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญและความจำ
 เป็นที่จะต้องสอบไม่ผ่านรายวิชาเหล่านี้ และจะเป็นการช่วยฝึกความรับผิดชอบและการ
 ปฏิบัติตามระเบียบให้แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี อันจะช่วยให้บรรดาคณาจารย์ของหลักสูตรได้

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันอุดมศึกษา

๑. สถาบันอุดมศึกษาควร เน้นการสอนวิชาการคำนวณการวัดและประเมินผล
 การศึกษาแก่ผู้ที่จะออกไปเป็นครูใหม่มากขึ้น โดยจัดให้ได้มีประสบการณ์คำนวณการวัดและ
 ประเมินผลอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง ๆ เพื่อว่าจะได้สามารถนำ
 ความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดอบรม สัมมนา หรือเปิดสอนวิชาการด้านการวัด และประเมินผลเป็นบริการแก่ครูในช่วงเวลาปิดภาคเรียน หรือภาคฤดูร้อน โดยอาจร่วมมือกับกรมเจ้าสังกัด เช่นร่วมมือกับกรมสามัญศึกษา จัดการอบรมให้แก่ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นต้น เพื่อให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ และมีคามเข้าใจในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ครูจะได้นำความรู้ไปใช้ปรับปรุงการวัดและประเมินผลในการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ

ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ตัวอย่างประชากรในกรุงเทพมหานคร และเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทั่วถึง

๒. ควรมีการศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ อีกเพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงในการวัดและประเมินผลของทุก ๆ วิชา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย